

Anna Matysek

Zakład Zarządzania Informacją
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: anna.matysek@us.edu.pl

**XXXVI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
przy Zarządzie Okręgu w Katowicach
„Nowe rozwiązania w dziedzinie prawa autorskiego
i ochrony danych osobowych –
komentarze praktyczne dla bibliotekarzy”
(Katowice, 7 września 2017 r.)**

7 września 2017 r. w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej w Katowicach odbyło się XXXVI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Forum zorganizowano pod hasłem „Nowe rozwiązania w dziedzinie prawa autorskiego i ochrony danych osobowych – komentarze praktyczne dla bibliotekarzy”. Organizatorami wydarzenia były Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz katowicka Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Tematyka seminarium objęła zagadnienia związane z prawem autorskim, a także ze zmianami w ochronie danych osobowych, oraz regulacje RODO, które mają wejść w życie 25 maja 2018 r. i dotyczyć wszystkich instytucji (w tym bibliotek) gromadzących i wykorzystujących dane osób fizycznych. Oficjalnego otwarcia dokonał Dariusz Pawelec, Dyrektor Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej.

Pierwszy z prelegentów, Artur Ogurek z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Wrocławskiego, wygłosił

referat *Nowelizacja prawa autorskiego a biblioteki*. W wystąpieniu skupił się na zmianach w prawie autorskim, które bezpośrednio dotyczą bibliotek. Szczegółowo omówił kwestie dotyczące dozwolonego użytku – w tym dozwolonego użytku bibliotek i dozwolonego użytku edukacyjnego i naukowego, wskazując na ograniczenie uprawnień bibliotek od 2020 r. Na przykładzie sporu między Technische Universität Darmstadt a Verlag Eugen Ulmer pokazał problem udostępniania cyfrowych zasobów bibliotek. Następnie przedstawił kwestię wprowadzenia wynagrodzenia za wypożyczenia biblioteczne, tzw. *public lending right*. Nakłada to na biblioteki obowiązek przekazywania danych z zakresu wypożyczeń do organizacji zbiorowego zarządzania. A. Ogurek przybliżył także regulacje dotyczące dzieł osieroconych oraz dzieł niedostępnych w obrocie handlowym.

Następny referat – *Wyzwania dla bibliotek w świetle Ustawy o Ochronie Danych Osobowych i Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r.* – wygłosił Ryszard Piesak, specjalista ds. Bezpieczeństwa Informacji na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Celem jego wystąpienia było wskazanie zmian i zagrożeń związanych z wejściem w życie nowego prawa dotyczącego ochrony danych osobowych. Na wstępie prelegent wskazał przyczyny konieczności ich zabezpieczenia i przybliżył aktualny stan prawny z tego zakresu, przypominając, że obecna *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych* obowiązuje do 25 maja 2018 r. Następnie wymienił najważniejsze zmiany wynikające z wprowadzenia rozporządzenia Rady Parlamentu Europejskiego o Ochronie Danych Osobowych z 2016 r. (RODO). Zaakcentował jednolitość przepisów we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej, brak możliwości prowadzenia działań korygujących i nieuchronność kar w przypadku wykrycia naruszeń, podejście do ochrony danych osobowych jako ciągłego procesu na podstawie analizy ryzyk, wprowadzenie dotkliwych kar finansowych wymuszających stosowanie obowiązujących przepisów zgodnych z RODO. Podkreślił, że rozporządzenie wymusza konieczność wprowadzenia dużych zmian organizacyjnych, technologicznych i prawnych. Na przykładzie biblioteki wymienił procesy, w których mogą być przetwarzane dane osobowe.

Kolejny referat, autorstwa Andrzeja Koziary z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dotyczył analizy ryzyka jako narzędzia planowania i wspomagania zarządzania bezpieczeństwem informacji. Po krótkim wprowadzeniu teoretycznym prelegent wskazał powody ochrony systemów informacyjnych oraz wymienił akty prawne i normy, z których wynika konieczność stosowania w Polsce analizy ryzyka.

Następnie przedstawił cele jej przeprowadzenia i korzyści płynące z podjęcia takich działań, omówił również wymagania względem oceny ryzyka, jej konteksty, a także proces zarządzania i sposoby postępowania z ryzykiem.

Na zakończenie spotkania głos zabrał Jacek Andrzejewski, przedstawiciel sponsora – firmy MAGRA. Zaprezentował on usługi dla użytkowników bibliotek obejmujące kopiowanie i drukowanie, w tym system Pcounter, zainstalowany w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej, oraz system PrintGo, oferujący możliwość bezpłatnego wydruku dokumentów w kilkudziesięciu miejscach w Polsce.

Forum było okazją do przedstawienia niezwykle ważnych zmian prawnych i organizacyjnych dotyczących bibliotek. Cieszyło się dużym zainteresowaniem przede wszystkim przedstawiciele różnego typu bibliotek. Na zakończenie A. Koziara zapowiedział zorganizowanie kolejnego spotkania, służącego wymianie pierwszych doświadczeń po wdrożeniu nowych zasad ochrony danych osobowych.

Tekst wpłynął do redakcji 7 listopada 2017 r.